

DE DOOR SCHAKE- LAAR

NIET DE KWEKERIJ MAAR EEF EN JAN MOESTEN OMSCHAKELEN

Hier komen **permacultuur** en **biodynamisch** bij elkaar

Na een zoektocht langs verschillende bedrijven vonden Jan Kroes en Eef Willems hun gedroomde plek. Ze namen de arnicakwekerij van Henk Pleiter over en maken er nu stukje bij beetje hun eigen bedrijf van. Naast permacultuur laten ze zich leiden door de principes van biodynamische landbouw.

TEKST & FOTO'S | LEEN JANMAAT

Het was een onaangekondigd bezoek op een warme zomerdag, maar het enthousiasme was er niet minder om. Jan en Eef nemen me mee voor een rondleiding over de kwekerij en laten de vorderingen zien van de verbouwing. In de wintermaanden geeft Eef nog les aan de zeevaartschool in Enkhuizen. Voordat ze uiteindelijk landden in het Drentse dorp Dwingeloo, hebben ze jaren gevaren met hun zeilboot. Ze organiseerden met hun bedrijf Tooluka avontuurlijke reizen. Dit van het uiterste noorden tot aan Antarctica. Het roer ging om en het bedrijf staat nu in de verkoop.

De hoofdmoot van de kwekerij bestaat nog uit het kweken van arnica, maar dit aandeel zal afnemen licht Eef toe: “We zijn vooral gevallen voor deze

plek, de arnica kregen we erbij. Het kweken en onkruidvrij houden vraagt veel arbeid, daar hebben we nu onvoldoende tijd voor.” Een deel van de meerjarige kruiden wordt uitgegraven en krijgt een nieuwe bestemming. Wat voor grond arnica vraagt is niet helemaal duidelijk, zand met leem lijkt een goede combinatie. In het verleden werd de bodem tot grote diepte omgekeerd voordat de arnica werd gezaaid (zie Ekoland nr 9/2011). Jan en Eef overwegen nu om de planten eerst op te kweken, de nieuwe tunnelkas is hiervoor vrij gemaakt. Door het planten vraagt het onkruidvrij houden in de beginfase van de teelt minder tijd. “We willen het werk zoveel mogelijk zelf doen en niet afhankelijk zijn van externe medewerkers.”

Naast arnica zijn er ruim 100 soorten inheemse planten te vinden, waaronder veel vlinderplanten. Dit deel van de kwekerij wordt nog verzorgd door Daniël van der Velden. Hij is op het bedrijf gebleven en heeft vele jaren ervaring opgebouwd in het kweken van vele soorten inheemse planten. De verkoop van de planten gebeurt zowel lokaal vanaf het bedrijf als op bestelling waarbij de dozen met planten per post worden verstuurd. Van de arnica worden zowel de bloemen als wortels verkocht. Uit het extract worden meerdere verzorgingsproducten en geneesmiddelen gemaakt, zo is Weleda zeer geïnteresseerd in planten van de kwekerij. Maar dit jaar viel er weinig te oogsten. Ook arnica heeft te lijden van de droogte, de planten kwamen maar moeilijk tot bloei. Om deze reden is er tijd en geld gestoken voor aanleg van irrigatie en beregening.

Hoewel de kwekerij zowel Skal als Demeter gecertificeerd is, moesten Eef en Jan zelf nog omschakelen. Niet alleen maar het vak leren, maar ook biodynamische aspecten meenemen in de bedrijfsvoering. Inmiddels is de koperen preparatenton in gebruik, een deel van de preparatenplanten groeit al op de kwekerij zelf. “In de doorschakelcursus hebben we kennis gemaakt met biodynamische landbouw en wat hier allemaal mee samenhangt. In de biodynamische landbouw horen ook landbouwhuisdieren een plek te krijgen, daarom hebben we plek gemaakt voor varkens op de kwekerij. In oktober zijn onze

Adviseurs voor biodynamische landbouw

Bedrijven die al langer biologisch boeren, zijn vaak op zoek naar een volgende stap. Biodynamisch kan een optie zijn, maar hoe doe je dat en kan dit wel uit? Bij het overdragen van deze specifieke kennis spelen adviseurs een belangrijke rol. Vandaar het initiatief om adviseurs die actief zijn in het biologische veld, te voorzien van specifieke kennis en kunde over bd-landbouw. Tijdens de Biokennisweek is er ruimte om hierover van gedachten te wisselen.

Heeft u interesse volg dan de workshop of neem contact op met leenjanmaat57@gmail.com.

“We willen het werk zoveel mogelijk zelf doen en niet afhankelijk zijn van externe medewerkers.”

Bedrijfsgegevens Arnica kwekerij

Eigenaren | Jan Kroes, Eef Willems en Daniël van der Velden
Area | 3 ha
Soorten | Arnica en 100 soorten inheemse planten
Dieren | 4 Tamworth varkens
Afzet | regio en meerdere producenten van verzorgings- en geneesmiddelen

vier Tamworth-biggen gekomen, zij helpen ons met het verwijderen van onkruiden.” Zowel het achterstallig onderhoud als het onkruid wieden vraagt veel tijd en aandacht. “Gelukkig zijn er collega’s bereid om in raad en daad bij te staan. Zo is ook Jan Graafland, tuinman van Weleda Nederland hier geweest en heeft ons geadviseerd. Om tijd te besparen planten we de meerjarige arnicaplantjes opnieuw uit op schoffelfafstand, want onkruiden wieden kost erg veel tijd. We willen met onze varkens en vrijwilligers erbij de achterstanden wat inlopen. De wilde plantenhoek is nu redelijk op orde, maar de arnica kan nog wel wat handen gebruiken. Dat dit deel gaat afnemen hebben we al besloten. We gaan de kwekerij wat breder trekken, dus meer ruimte voor de andere inheemse planten en ook een deel van het areaal inrichten als voedselbos. In de zorg voor een levende bodem komen biodynamische landbouw en permacultuur hier bij elkaar.” ■

Workshops Biokennisweek

54 - Kennis en kunde voor biodynamische adviseurs

Ma 18 jan | 13.30-14.00 uur | Online
Met Leen Janmaat en Petra Derksen

80 - Doorschakelcursus

Vrij 22 jan | 11.30-12.00 uur | Online
Met Leen Janmaat

Kijk voor alle informatie op het Biokennis-katern vanaf pagina 21, of op www.bio-beurs.nl

